

УДК 635 656.632

Грицюк Н. В., к.с.-г.н., доцент кафедри здоров'я фітоценозів і трофології;
Манюк О. В., магістрант, представник фірми «ADAMA»;
Бражук Т. Я., бакалавр.
 Поліський національний університет
 E-mail: ngritsyuk78@gmail.com

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ЗАХИСТУ ПОСІВІВ СОЇ ПРОТИ ЗБУДНИКІВ КОРЕНЕВИХ ГНИЛЕЙ

Соя належить до найголовніших культурних рослин світового значення. Останніми роками зростають обсяги виробництва сої, це призводить до збільшення фітопатогенних мікроорганізмів у посівах сої, особливо підвищується рівень ґрунтової мікрофлори. У зв'язку з цим, збільшуються обсяги використання хімічних засобів захисту, що призводить до екологічного навантаження на довкілля. І тому, перед нами стоїть завдання розробити екологічно безпечні елементи технології захисту сої за рахунок застосування комплексних обробок насіння з мікродобривами в умовах Рівненської області.

Для захисту від хвороб сільськогосподарських культур найчастіше застосовують передпосівну обробку насіння хімічними протруйниками. Зменшення використання агресивних хімічних реагентів можливе завдяки застосуванню біологічно активних речовин. До цієї групи належать мікродобрива та біологічні препарати азотфіксуючих бактерій. Проникаючи у коріння, вони утворюють бульбочки, у яких відбувається зв'язування молекулярного азоту атмосфери. При використанні препаратів підвищується активність низки фізіологічних процесів у рослинах та їхня стійкість до захворювань. В результаті збільшується врожай зерна та зеленої маси бобових, зростає частка біологічного азоту у ґрунті.

Польові дослідження з вивчення хімічних і біологічних препаратів проводили на посівах сої у ТзОВ «Межиріччі Агро» Корецький район Рівненська область. Площа ділянок 10,8 м², повторність 4-разова. Досліджувальний сорт 'Віндзор'. Агротехніка вирощування загальноприйнята для Рівненської області. Обліки та фенологічні спостереження проводили за методиками Трибеля.

Ліанум – склад (бактерії, гриби, фульвові кислоти, вітаміни). Органічне добриво-пробіотик для відновлення родючості ґрунтів, яке містить комплекс корисної ґрунтової мікрофлори у поєднанні з органічними речовинами родючих ґрунтів. Завдяки запатентованій технології виробництва – HTD-Technology поєднано в одному продукті несумісні раніше компоненти – природні, або «аборигенні», бактерії родючих ґрунтів, органічні, гумінові й фульвові кислоти, амінокислоти та вітаміни, при цьому збережено їхню цілісність, життєздатність та біологічну активність.

Висока зараженість посівного матеріалу патогенними та пліснявими збудниками, довгий вегетаційний період сої, відносно слабка стійкість сортів до кореневих гнилей диктують доцільність застосування пестицидних комплексів для обробки насіння сої.

У зв'язку з цим, вивчення ефективності хімічних препаратів та мікродобрих, здатних обмежити ураженість насіння збудниками хвороб та знизити їх розвиток на ранніх стадіях, передбачає проведення фітоекспертизи насінневого матеріалу сої у лабораторних умовах.

Аналіз фітоекспертизи насіння сої, показав про значну зараженість сої фузаріозними грибами (4,7%) та сапрофітами *Alternaria* spp., *Mucor mucedo* (15,4%) на контрольних варіантах дослідів. Протруювання сої препаратом Максим XL 035 FS, т. к. с., 1 л/т практично повністю зменшувало зараженість насіння пліснявими (*Alternaria* spp; і *Mucor mucedo*) та патогенними (*Fusarium* spp.) грибами – ефективність препарату 100%. Ефективність комплексного застосування Максим XL 035 FS, т. к. с., 0,8 л/т та добрива Ліанум, р., 2 л/т була також достатньо високою і становила в середньому за 2 роки 85,2%, що на 14,8 % нижче за Максим XL 035 FS, т. к. с., 1 л/т і практично рівнозначно ефективності препарату Сферіко, ТН, 1 л/т (83,4%). Комбінація препаратів Сферіко, ТН, 0,8 л/т + Ліанум, р., 2 л/т мала дещо меншу ефективність 56,0%, що на 29,2% менше ніж комбінація з препаратом Максим XL 035 FS, т. к. с. у дозі 0,8 л/т.

Органічне добриво-пробіотик Ліанурум, р. у дозі 2 л/т мало найменшу ефективність 46,1%, при цьому ураженість насіння грибами роду *Fusarium* pp. становила 4,0%, *Alternaria* spp., *Mucor mucedo* – 9,0%. Незважаючи на низьку технічну ефективність, добриво підсилило ефективність хімічних препаратів, що видно із результатів наших досліджень.

Таким чином, отримані експериментальні данні з вивчення хімічних препаратів окремо та і у композиціях з добривом Ліанум, р. у дозі 2 л/т показали їх високу ефективність та можливість застосування цих композицій у системах захисту посівів сої проти кореневих гнилей при умовах середнього рівня їх поширення та розвитку.